biblioteca şcolarului

MATEIU ION

CARAGIALE

CRAII DE CURTEA-VECHE

Litera

biblioteca școlarului

Mateiu Ion
CARAGIALE

CRAII DE CURTEA-VECHE

Litera
INTERNAŢIONAL
BUCUREŞTI — CHIŞINĂU

TABEL CRONOLOGIC

1885 martie 25 (stil vechi 12) *Se naşte la Bucureşti Mateiu, fiul cel mai mare al scriitorului Ion Luca Caragiale. Fiu natural; mama: Maria Constantinescu, rentieră, 21 ani; I. L. Caragiale, 33 ani, rentier.*

cca. 1892—cca. 1902 Studiază la colegiul Sf. Gheorghe, al cărui director între 1889—1903 este Anghel Demetriescu, „excelentul meu director şi maestru de istorie“, *cum spune Mateiu Caragiale. Din timpul acesta datează temeinica sa iniţiere istorică şi heraldică. Tot acum va fi cunoscut, probabil, îndeaproape, cercul amicilor lui Anghel Demetriescu: Delavrancea, arhitectul Mincu, St. C. Hepites, dr. C. Istrati, N. Petraşcu.*

1904 noiembrie—*1905* mai*, Berlin. Dacă nu urmează, potrivit dorinţei tatălui său, dreptul, în schimb, paralel, cu lecturi fructuoase, pătrunde farmecele marelui oraş, pe care le va evoca în povestirea sa* Remember.

1906 Bucureşti. Studii de drept, pe care nu le termină, şi examene la Universitatea din Bucureşti, despre care Delavrancea îi relatează lui I. L. Caragiale, la Berlin.

1907 vara *După o referinţă din* Remember: *„Fusesem greu bolnav în Bucureşti şi mă întorsesem la Berlin, acasă“.*

1910 Prim concept al romanului Craii de Curtea-Veche *(vezi notiţa completă la anul 1929).*

1911 Prim concept al povestirii Remember *(vezi notiţa completă la anul 1924).*

1912 aprilie *Apar în* Viaţa românească *(nr.4) primele 13 poezii ale lui Mateiu Caragiale:* Clio, Lauda cuceritorului, Prohodul războinicului, Noapte roşie, Călugăriţa, Boierul, Aspra, Înţeleptul, Cronicarul, Domniţa, La Argeş, Trântorul *şi* Curţile vechi.

29 aprilie: *„... aflându-mă cu tatăl meu la Dragosloveni (la Vlahuţă), am mers să vedem, aproape de Plăineşti, amplasamentul unde avea să se înalţe monumentul marelui Suvorov, care a zdrobit acolo, la 11.X.1789, armata turcească. Soclul era instalat, lucra şi un bătrân, ce semăna cu Tolstoi. Statuia ecvestră a sosit anul următor, din*

Rusia, unde s-a reîntors după trei ani. La inaugurarea acestui monument (6.XI.13) am fost propus pentru decorare de către şambelanul şi consilierul de stat Boris Arseniev, însărcinatul cu afaceri la Bucureşti şi, mai târziu, vice-guvernator al Basarabiei". (Mateiu Caragiale, Opere, *ediţie îngrijită de Perpessicius, Fundaţia pentru literatură şi artă, 1936, p.320, text francez).*

3/16 iunie, Leipzig. *Scrisoare prin care poetul Panait Cerna felicita pe Ion Luca Caragiale pentru poeziile fiului său, apărute în* Viaţa românească. *La 5/18 aceeaşi lună, I. L. Caragiale răspunde poetului Cerna (textul scrisorii necunoscut).*

9/22 iunie, Berlin. *Moartea lui I. L. Caragiale. Mateiu asistă la înmormântare.*

25/7 octombrie – 1914 4/17 ianuarie. *Şef de cabinet la Ministerul Lucrărilor Publice (ministru: Al. Bădărău).*

1913 martie *Apar în* Viaţa românească *(an. VIII, 3, martie) poeziile:* Grădinile amăgirii, Întoarcerea învinsului şi Mărturisire.

1916 7 mai *Apare în* Flacăra *(an, V, nr. 30, 7 mai) poezia* Dregătorul.

1919—1921 Şeful biroului Presei din Ministerul de Interne.

1923 Se căsătoreşte cu Marica Sion, care îi aduce o mică proprietate la Fundulea (Ilfov); domiciliază acum în Bucureşti, str. Logofătul Stroici (fostă Surorilor) nr.9, iar mai târziu în str. Robert de Fleurs 9 A.

1924 Apare Remember, *Editura „Cultura naţională", 1924. Etapele acestei lucrări, la care folosim şi însemnările autorului, sunt următoarele:* „Conceput în timpul promenadelor nocturne la Şosea, în 1911; remaniat progresiv; definitiv în 1921, când a apărut în revistă" *(text francez). În* Viaţa românească *a apărut în august 1921, fiind subdatată: 1914.*

1925 Antologia poeţilor de azi *de I. Pillat şi Perpessicius, vol. I, 1925 cu un portret de Marcel Iancu, înregistrează, pentru prima dată, comunicat de autor, titlul volumului de versuri, apărut peste 11 ani:* Pajere. *În antologie se tipăresc poeziile:* Boierul, Trântorul *şi* Curţile vechi.

1926 martie—*1928 Se tipăreşte în revista* Gândirea, *romanul* Craii de Curtea-Veche. *(Etapele detaliate ale acestei lucrări, sub anul 1929.)*

1927 28 noiembrie *Pentru a treia oară (primele două redacţii s-au pierdut), începe redactarea unor „pagini de jurnal", diferite de cele dinainte „prin totala absenţă a vreunei preocupări literare". Aceste note, întemeiate pe fapte şi reacţiuni, le scrie „numai pentru sine". (Extrase în* Opere, *ed. Perpessicius, 1936, pp.312–323.)*

1928 ianuarie *Hotărât să intre în diplomaţie, întreprinde un drum la San Remo, pentru a întâlni pe N. Titulescu, atunci ministru de externe. Oprire la Triest, apoi prin Lombardia inundată, pe riviera italiană,*

notând de-a lungul drumului ceea ce ochiul său distinge artistic în arhitectură, urbanistică, peisaj floral. Vizitează cimitirul din San Remo, unde e înmormântată, din 1907, Eliza Sion, mama soţiei sale.

Primit în audienţă, la hotelul Miramare, de N. Titulescu. La întoarcere, oprire în Milano. Plimbare cu tramvaiul pe o „memorabilă“ ploaie torenţială; traversează galeria Victor Emanuel, plină de lume; în faţa teatrului Scala, se afişa „Aurul Rinului“, pe care-l auzise cu douăzeci şi cinci de ani în urmă.

Vineri, 27 ianuarie la Triest; duminică, 29 ianuarie în Bucureşti.

22 iunie *Înalţă la conacul din Sion (Fundulea) steagul casei sale („coupé vert sur jaune“).*

1929 *Apare în librării, editat de „Cartea românească“, romanul* Craii de Curtea-Veche.
Etapele acestei lucrări, după notele consemnate de autor, sunt următoarele:
Conceput („nebuleusement“) în 1910.
Partea I (Întâmpinarea crailor), *scrisă complet dintr-un condei, în 1916, 1918, 1919; remaniată apoi în detalii;*
Partea a II-a (Cele trei hagialâcuri), *anume pasajii, precum intrarea lui Paşadia şi Pirgu în restaurant, în 1918; voiajul lui Pantazi pe glob în 1920, voiajul în trecut, al lui Paşadia, în 1921* („scris pe masa din restaurant, la tripou, în sala de şedinţe a judecătorului de pace, culoare verde...“);
Partea a III-a (Spovedanii), *în 1922 „în timpul celei mai teribile crize“ din viaţa sa; pe vară (iulie), lucrează la spovedania lui Pantazi; la 24 decembrie 1924 termină spovedania lui Pantazi; pe a lui Paşadia, la 4 august 1926;*
Partea a IV-a (Asfinţitul crailor), *în 1927; ambele părţi (partea a doua lucrată cu anticipaţie) terminate până la 1 noiembrie 1927; remaniat, apoi copiat.*
În revista Gândirea, *romanul se tipăreşte între martie 1926* (Gândirea, *an. VI, nr.2*) *şi octombrie 1928* (Gândirea, *an.VIII, nr.* 10).
Ultimele trei părţi din roman l-au costat nouă ani de lucru intens.

2 ianuarie *Scrie, după însemnările autorului, primele linii din* Şcoala ţaţelor, *titlu schimbat apoi în* Soborul ţaţelor *din care a rămas doar o filă în trei variante, dintre care, primele două precedate de un epigraf din* Le latin mystique *de Rémy de Gourmont, carte pe care Mateiu Caragiale o dona, în februarie 1929, lui Francisc Lebrun.*

1930 Publică în Gândirea *(an. X, nr.12, 1930) un prim fragment din romanul* Sub pecetea tainei, *rămas neterminat. În Gândirea se tipăreşte între decembrie 1930—aprilie 1933. Conceput în 1930;*

titlul fixat în primăvara aceluiaşi an; începe să-l scrie la 18 mai 1930. Din însemnările autorului se vede a fi lucrat până la sfârşitul anului 1934 — dar fără spor.
Îşi alege emblema cave, age, tace *(fereşte-te, lucrează, taci), pe care o introduce şi-n stema armelor sale.*

1934 29 aprilie, Bucureşti Străbate „o teribilă criză morală. Starea mea de spirit e probabil aceea a oamenilor care-şi simt sfârşitul apropiindu-se şi nu mai trag nici o nădejde".

1935 9 mai, Sion (Fundulea) *Treieratul şi predarea porumbului sunt întârziate din cauza ploilor. Astfel de notaţii de gospodărie agricolă, minuţioase, se pot formula, aşa cum agendele şi corespondenţa atestă, pentru toţi anii, cca.1928—1935.*

1936 7 ianuarie, Bucureşti. *Mateiu Caragiale se stinge din viaţă la vârsta de 51 de ani.*

*

mai (aproximativ) *Apare volumul de poeme* Pajere, *la „Cultura naţională", al cărui director era acad. Al. Rosetti. Ediţia îngrijită de Marica M. Caragiale, cu o notiţă bibliografică de Perpessicius şi cu un portret inedit de Marcel Iancu. Apare Mateiu I. Caragiale,* Opere, *ediţie definitivă îngrijită de Perpessicius, Fundaţia pentru literatură şi artă, 1936 (director: acad. Al. Rosetti), cu reproduceri după stampele autorului. În materialul bibliografic, referinţe despre o proiectată monografie, consacrată lui Hoditz, personalitate originală, îndrăgostită de arte, a secolului al XVIII-lea, al Rosswalde în Silezia.*

1945 Apare Mateiu Caragiale, Craii de Curtea-Veche — *ediţie cu 14 ilustraţii în culori de G. Tomaziu.*

1957 *Se tipăreşte la E.S.P.L.A. romanul* Craii de Curtea-Veche.

1965 *„Biblioteca pentru toţi" publică din opera lui Mateiu I. Caragiale:* Pajere, Remember, Craii de Curtea-Veche *şi* Sub pecetea tainei, *ediţie îngrijită, prefaţă şi tabel cronologic de Perpessicius.*

PERPESSICIUS

*

1994 *Editura Fundaţiei Culturale Române publică în colecţia „Fundamente" volumul Mateiu I. Caragiale.* Opere. *Volumul este înzestrat cu un studiu introductiv şi cu note de Barbu Cioculescu.*

1997 *Editura Litera lansează în colecţia „Biblioteca şcolarului" volumul selectiv de opere ale lui Mateiu I. Caragiale:* Pajere, Remember, Craii de Curtea-Veche, Sub pecetea tainei, *articole şi studii heraldice, însemnări şi note de lectură, Jurnal (1927–1935). Ediţia este însoţită de un tabel cronologic şi de un amplu tablou de referinţe critice.*